

OGYÉI/53057-2/2021

Budapest, 2021. szeptember 06.

Tárgy: ÁLLÁSFOGLALÁS KÉRÉSE:
fogyatékkal élők ellátása

Dávid-Dobos Zsófia

táplálkozás-egészségügyért és
dietetikáért felelős alelnök

**Közétkeztetők, Élelmezésvezetők
Országos Szövetsége**

*Ügyintéző: Doroginé Török Andrea,
Guba Georgina, Varga Anita, Zentai
Andrea*

Mellékletek:-

Tisztelt Dávid-Dobos Zsófia Alelnök Asszony!

Hivatkozással az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézethez (továbbiakban: OGYÉI) „ÁLLÁSFOGLALÁS KÉRÉSE: fogyatékkal élők ellátása” tárgyban érkezett megkeresésükre, válaszukat az alábbiakban adjuk meg, az egyes kérdésekre adott válaszok tételes megjelenítésével.

1. Jól gondoljuk-e, hogy a tartós fogyatékkal élők bentlakásos otthonai külön elbírálás alá eső intézményi forma?

A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet (továbbiakban: Rendelet) 1. § (1) bekezdés a) pontja értelmében, **a Rendelet hatálya kiterjed a fogyatékkal élők bentlakásos otthonaira is. Tekintettel arra, hogy a Rendelet a megkereséssel érintett intézménytípus vonatkozásában kivételeket nem határoz meg, eltérést nem enged, a Rendelet előírásait ebben az intézményi formában is alkalmazni kell.**

„1. § (1) E rendelet hatálya kiterjed:

a) a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat, illetve a gyermekjóléti alapellátást és a gyermekvédelmi szakellátást biztosító szolgáltatókra, a nemzeti köznevelésről szóló törvény szerinti nevelési-oktatási, valamint a fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményekre (a továbbiakban együtt: Intézmény)

(2) E rendelet rendelkezéseit - az 5. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 15. § kivételével - az idősök számára étkezést biztosító szociális alapszolgáltatásokra, idősök nappali ellátását nyújtó és idősök bentlakásos intézményeire, valamint a tanuló ifjúság üdülésének és táborozásának egészségügyi feltételeiről szóló miniszteri rendeletben meghatározott táborozásra nem kell alkalmazni.”

Ide vonatkozó további étkeztetést érintő jogszabályok:

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

„Gyermekétkeztetés

21. § (1) Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére

a) a bölcsődében, mini bölcsődében,

b) az óvodában,

c) a nyári napközis otthonban,

d) az általános és középiskolai kollégiumban, az itt szervezett externátusi ellátásban,

e) az általános iskolai és - ha önkormányzati rendelet kivételével jogszabály másképpen nem rendelkezik - a középfokú iskolai menzai ellátás keretében,

f) **a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében** [az a)-f) pontban foglaltak a továbbiakban együtt: intézményi gyermekétkeztetés]

„Intézményi gyermekétkeztetés

21/A. §

(4) A bentlakásos intézményben az intézményi gyermekétkeztetés keretében biztosítani kell

a) az óvodai nevelési napokon és az iskolai tanítási napokon a reggeli és vacsora főétkeztést, és

b) az óvodai nevelési napokon és az iskolai tanítási napokon kívül a reggeli, ebéd és vacsora főétkeztéseket, valamint a tízórai és uzsonna kíséteket.”

„Otthont nyújtó ellátás

53. § (1) Otthont nyújtó ellátás keretében biztosítani kell az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermek számára

a) a 45. § (1) bekezdése szerinti teljes körű ellátást.”

„45. § (1) A gyermekek átmeneti gondozása keretében - kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja - a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, **az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről**, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.”

„(2) Az otthont nyújtó ellátás keretében

a) **különleges ellátást kell biztosítani**

aa) a tartósan beteg, a **fogyatékos**,

ab) a három év alatti

gyermek számára”

„(6) Otthont nyújtó ellátást biztosít

a) a nevelőszülő a működtető közreműködésével, vagy - ha ez nem lehetséges -

b) a gyermekotthon, vagy

c) az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosokat ápoló-gondozó bentlakásos intézmény, illetve fogyatékos személyek vagy pszichiátriai betegek lakóotthona (a továbbiakban együtt: fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthona), valamint az Szt. 75. §-a szerinti támogatott lakhatás a területi gyermekvédelmi szakszolgálat támogatásával, különösen családgondozással, a gyermekvédelmi gyámság ellátásával.”

15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

„2. cím **Otthont nyújtó ellátásokra vonatkozó közös szabályok**

76. § (1) **A gondozott gyermek számára naponta, az életkornak megfelelő, legalább ötszöri, legalább egy alkalommal meleg, az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkezést kell biztosítani, a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló miniszteri rendeletben foglaltaknak megfelelően. A napi ötszöri étkezésre fordított költség összege naponta nem lehet kevesebb az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 2,4%-ánál.**

(2) **Ha a gondozott gyermek egészségi állapota indokolja, részére az orvos előírásainak megfelelő étkezést kell biztosítani.**”

„**Különleges gyermekotthon, különleges lakásotthon és a gyermekotthon különleges csoportja**

127. § (1) **A különleges gyermekotthon, a különleges lakásotthon és a gyermekotthon különleges csoportja a szakellátás keretében**

a) a kora miatt sajátos szükségletekkel bíró 3 év alatti,

b) a tartósan beteg vagy **fogyatékos** és

c) a kettős szükségletű

gondozott gyermek számára kötelezően ellátandó alapfeladatként a gyermek állapotához, illetve korához igazodóan az a) és a b) pont szerinti esetben különleges ellátást, a c) pont szerinti esetben különleges és speciális ellátást együttesen biztosít.”

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

„**Ápolást, gondozást nyújtó intézmények**

67. § (1) **Az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) az ápolást, gondozást nyújtó intézményben kell gondoskodni, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg. A 68. § (5) bekezdése szerinti személy ellátása esetén az ellátás tartalmát a 94/C. § szerinti megállapodás határozza meg.**

(2) **Ápolást, gondozást nyújtó intézmény az idősek otthona, a pszichiátriai betegek otthona, a szenvedélybetegek otthona, a fogyatékos személyek otthona, valamint a hajléktalanok otthona.**”

1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

„Étkeztetés megszervezése

45. § (1) A bentlakásos intézmény - a rehabilitációs célú lakóotthon kivételével - az étkezést a bentlakók életkori sajátosságainak, valamint az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelően nyújtja, a szociális étkeztetésre vonatkozó szabályok figyelembevételével.

(2) Az ellátottak étkeztetése keretében legalább napi háromszori étkezést - ebből legalább egy alkalommal meleg ételt - kell biztosítani. A kiskorúak a főétkezéseken kívül naponta legalább kétszer kiegészítő étkeztetésben részesülnek.

(3) Ha az ellátást igénybe vevő egészségi állapota indokolja, részére - orvosi javaslatra - az orvos előírásainak megfelelő étkezési lehetőséget (pl. diéta, gyakoribb étkezés) kell biztosítani.

(4) Az ápoló-gondozó otthonokban a fekvőbetegek ellátása során gondoskodni kell a rendszeres folyadékbevitelről.”

2. MÓDUNKBAN ÁLL-E RENDELET MÓDOSÍTÁSI JAVASLATTAL ÉLNI JOGALKOTÓ FELÉ ERŐS SZAKMAI ALAPOKON NYUGVÓ TÉNYMÉGÁLLAPÍTÁSSAL?

A Rendelet módosítása jelenleg folyamatban van. A módosítás beterjesztése előtt, a Rendelet bevezetése óta rendelkezésre álló tapasztalatok alapján, valamint a közétkeztetés további javítása érdekében szükségessé vált módosítási javaslatok egyeztetése céljából az OGYÉI – a KÖZSZÖV, valamint hatóságok, szakmai szervezetek, oktatási intézmények és a közétkeztetésben dolgozó élelmezésvezető és dietetikus szakemberek részvétele mellett – két alkalommal kerekasztal beszélgetést hívott össze. A Rendelet módosítási javaslatai a megbeszéléseken kialakított álláspontokat figyelembe véve kerültek előterjesztésre.

Amennyiben a fogyatékkal élők ellátása kapcsán rendelet módosítási javaslattal kíván élni a jogalkotó felé, annak akadálya nincs, azonban a szövegszerű javaslat tárcának történő benyújtását megelőzően az OGYÉI-vel történő szakmai egyeztetés javasolt, tekintettel arra, hogy egy közösen támogatott javaslat nagyobb eséllyel kap minisztériumi szintű támogatást.

3. Jól gondoljuk-e, hogy az ellátottak speciális igényei, valamint egészségügyi állapotuk miatti folyamatos szakorvosi kezelésük felülírják a Rendelet szigorú szabályozását? Továbbá a 15. § (1-) pontjának értelmében, ezen ellátottak diétás étkezőnek minősülnek és ennek értelmében egyéni állapotuknak megfelelő diétás étrendet kell biztosítani számukra?

A Rendelet a megkereséssel érintett intézménytípus, illetőleg az ott ellátottak vonatkozásában kivételeket nem határoz meg, eltérést nem enged, így a Rendelet előírásait ebben az intézményi formában is alkalmazni kell. Következésképpen az ellátottak speciális igényei, valamint egészségügyi állapotuk miatti folyamatos szakorvosi kezelésük nem írja felül automatikusan a jogszabályban foglalt előírásokat, ugyanakkor a Rendelet 2021. szeptember 9. napjától hatályos 15. § (1) bekezdése értelmében a fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményben, személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást, gyermekvédelmi szakellátást, illetve szociális szakosított ellátást nyújtó intézményben, valamint a nevelési-oktatási intézményben minden, **szakorvos által igazolt diétás étkezést igénylő személy számára az állapotának megfelelő diétás étrendet kell biztosítani a (2)-(5) bekezdésben,**

valamint a 16. § (5) és (6) bekezdésében foglaltak betartásával, figyelemmel az étkezések szakorvos által meghatározottak szerinti időzítésére és az étel dietetikus által meghatározott megfelelő adagolására.

Az étkeztetés során az ellátottak állapotának megfelelő étrend biztosítása az elsődleges szempont. Azoknak az ellátottaknak a részére, akik számára sajátos egészségi állapotuk bizonyos anyagok ellenőrzött mértékben történő fogyasztását teszi indokolttá, illetve akik esetében valamely, a táplálkozást megnehezítő vagy táplálkozással összefüggő rendellenesség vagy állapot is fennáll, a normál étrendtől eltérő, állapotuknak megfelelő diétás étkeztetést kell biztosítani, amelyet a Rendeletben foglaltak szerint szakorvos írhat elő. A szakorvosok körét e Rendelet alkalmazásában a 2. § (1) bekezdésének 22. pontja tartalmazza:

„2. § (1) 22. szakorvos:

- a) endokrinológia és anyagcsere-betegségek ráépített szakképesítéssel rendelkező szakorvos,*
- b) gasztroenterológia alap szakképesítéssel rendelkező szakorvos,*
- c) diabetológiai szakorvosi licenccel rendelkező szakorvos,*
- d) allergológia és klinikai immunológia ráépített szakképesítéssel rendelkező szakorvos;”*

Diétás étrendet és diétás étlapot kizárólag dietetikus szakképesítéssel rendelkező szakember tervezhet.

Amennyiben az adott intézmény egyben fekvőbeteg-gyógyintézetnek is minősül, akkor a Rendeletben foglaltakat ezen intézménytípusra meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

Üdvözlettel:

Feigl Edit
főigazgató-helyettes